

ÖZBEKİSTAN ÜLKE RAPORU

Nisan 2025

İçindekiler

ÖZBEKİSTAN ÜLKE RAPORU	1
1. Temel Ekonomik Göstergeler	3
2. Özbekistan Dış Ticareti	5
3. Özbekistan'ın Sektörlere Göre İhracatı	6
4. Özbekistan'ın Sektörlere Göre İthalatı	6
5. Türkiye'nin Özbekistan'a İhracatı	7
6. Özbekistan Yapı Malzemeleri Sektörü İthalatında En Fazla Payı Olan 5 Ülke	7
7. Türkiye'nin Özbekistan'a Sektör İhracatları	8
8. OAİB'den Özbekistan'a Yapılan İhracatlar	10
9. Vergi Oranları	11

1. Temel Ekonomik Göstergeler

Resmi Adı	Özbekistan Cumhuriyeti
Nüfus	37 milyon
Dil	Özbekçe (Resmi Dil) , Rusça
Yüzölçümü	447 400 km ²
Başkent	Taşkent
Başlıca Şehirleri	Taşkent, Namangan, Semerkant, Andican, Buhara
Cumhurbaşkanı	Şavkat Mirzoyev
Para Birimi	Som

Orta Asya'nın merkezinde bulunan Özbekistan'ın komşuları Kazakistan, Kırgızistan, Tacikistan, Afganistan ve Türkmenistan olup yüzölçümü 447 400 km² 'dir. Ülke güneybatıdaki Ceyhun (Amuderya) ile kuzeydoğudaki Seyhun (Sırderya) ırmakları arasında uzanan toprakların büyük bölümünü kapsar.

Topraklarının %46'sı yayla ve bozkırlardan ve %41'i de çöl ve diğer arazi tiplerinden oluşan Özbekistan'ın toplam kara alanlarının %3'ü orman ve koruluk, %10'u ise tarıma elverişlidir. Ekilebilir alanların yaklaşık %95'i ise sulanabilmektedir. Bu özelliği ile Özbekistan, Orta Asya cumhuriyetleri arasında en iyi sulu tarım yapılabilen ülke konumundadır

2024 yılında 37 milyon kişi ile dünyada 39. sırada yer alan Özbekistan nüfusunun 2029 yılında yaklaşık 41 milyon kişi olacağı tahmin edilmektedir. Nüfusun büyük bölümü Fergana Bölgesinde yaşamakta olup, ülkenin güneyinde de nüfus yoğunken merkez ve çöllerde nüfusun yoğunluğu oldukça düşüktür. Nüfusun %50'sinden fazlası şehirlerde yaşamaktadır. Genç bir nüfusa sahip olan Özbekistan'da nüfusun %16,6'sı 25, %23,1'i 15 yaşın altındadır.

Özbekistan'da 100'den fazla yeraltı maden çeşidi bulunmaktadır. Bunların başında; altın, bakır, gümüş, kurşun, çinko, uranyum ve benzeri yeraltı kaynakları gelmektedir. Özbekistan volfram, doğal gaz ve diğer yeraltı hammadde kaynakları bakımından önemli bir zenginliğe sahiptir. Özbekistan'da en önemli maden kaynağı altın yataklarıdır. Özbekistan, altın madenleri bakımından dünyada dördüncü sırada yer almaktadır.

Ülkede bir diğer önemli doğal kaynak da bakırdır. Toplam bakır rezervleri 1,3 milyon ton olarak hesaplanan Özbekistan, bu alanda dünyada onuncu sırada gelmektedir. Ülkede 40 yıl daha işletilebileceği öngörülen bakır, aynı zamanda ülkenin önemli ihraç kalemleri arasında yer almaktadır.

Özbekistan sanayi üretiminde renkli metaller önemli yer tutmaktadır. Üretim, genel olarak altın, bakır ve ısıya dayanıklı metallerden oluşmaktadır. Bu alandaki en büyük işletme, Almalık'taki metalurji kompleksidir. Çırçık şehrindeki fabrikada volfram ve molibden üretimi gerçekleştirilmektedir.

	2022	2023	2024*	2025*	2026*	2027*	2028*	2029*
GSYİH (Cari Fiyatlar milyar \$)	90,13	101,58	112,65	127,41	141,22	155,44	171,56	189,88
GSYİH Büyüme (Sabit Fiyatlar-%)	6	6,3	5,6	5,7	5,7	5,7	5,7	5,7
Kişi Başına Düşen Milli Gelir (Cari Fiyatlar- \$)	2 555	2 820	3 051	3 379	3 669	3 955	4 275	4 635
Tüketici Fiyat Enflasyonu (ort, %)	11,4	10	10	9,4	7,2	5,7	5	5
Cari İşlemler Dengesinin GSYİH'ya Oranı (%)	-3,2	-7,7	-6,3	-6,1	-5,5	-5,1	-5	-4,9
İşsizliğin Toplam İşgücüne Oranı (%)	8,9	6,8	6,3	5,8	5,3	4,8	4,3	3,8
Devletin Genel Toplam Borçlanmasının GSYİH'ya Oranı (%)	30,5	32,5	34,3	32,8	31,4	30,7	30,1	29,7

Kaynak: IMF

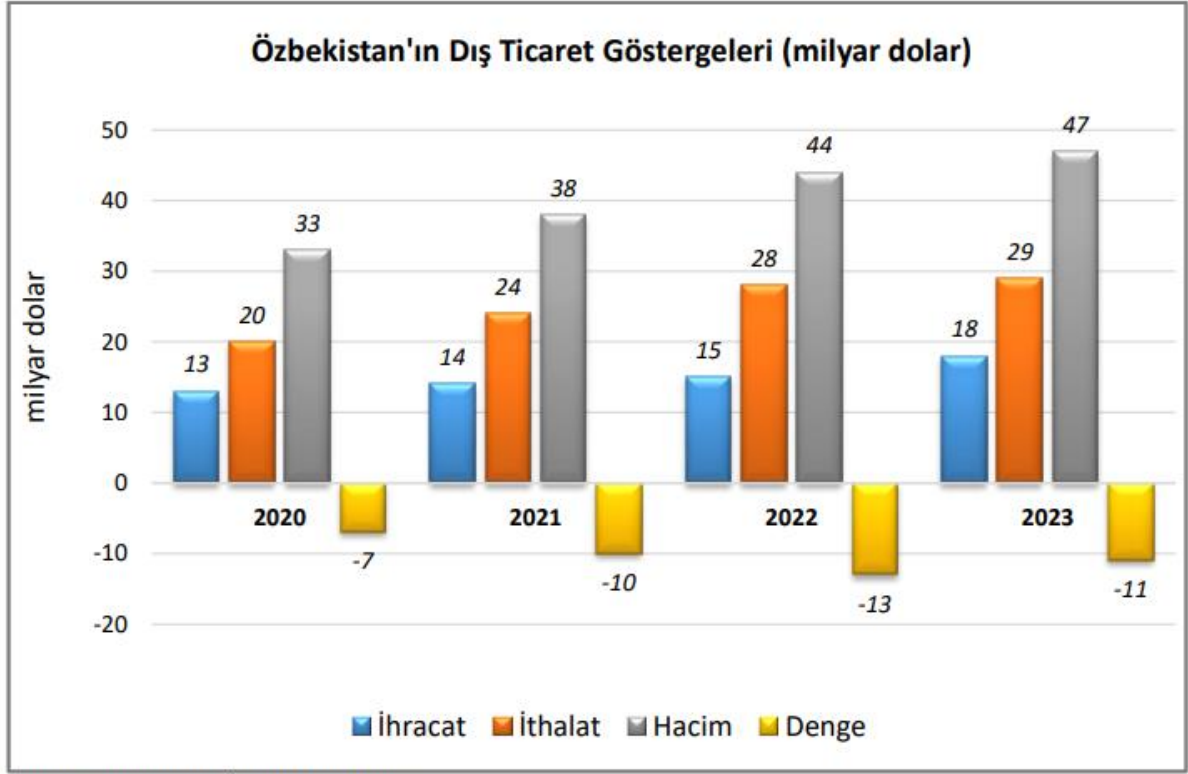
*: Tahmin

Özbekistan ekonomisi büyük ölçüde doğal gaz ve emtia ihracatına dayanmaktadır. 2016 yılından bu yana iddialı ekonomik reformlara girişen ülke, ekonomik büyümeyi sürdürmüş ve yatırımcılar için daha çekici hale gelmiştir. Özbekistan'ın ekonomik kalkınma stratejisi, çeşitlendirilmiş ve rekabetçi bir ekonomi yaratmayı, yenilikçi teknolojiler ve yeni pazar yönetimi yöntemleri kullanarak ulusal kaynakların kullanımını en üst düzeye çıkarmayı hedeflemektedir.

Özbekistan, küresel olarak koronavirüs pandemisi ve beraberindeki arz ve talep yönlü şokların neden olduğu bir resesyona girmeyen birkaç ülkeden biri olmuştur. Ekonomisi dış şoklara karşı dirençli olduğunu kanıtlamıştır. 2022 yılında da Özbekistan güçlü bir ekonomik performans sergilemiş ve GSYİH'sı %6, 2023 yılında %6,3 oranında büyümüştür. Ekonominin, 2024-29 dönemi boyunca güçlü bir büyüme yolu izlemesi beklenmektedir.

Olumlu makroekonomik görünüme rağmen, Özbek ekonomisi bazı bölgesel ülkelere göre kişi başına gelirden önemli ölçüde daha düşük olmaya devam ediyor

2. Özbekistan Dış Ticareti

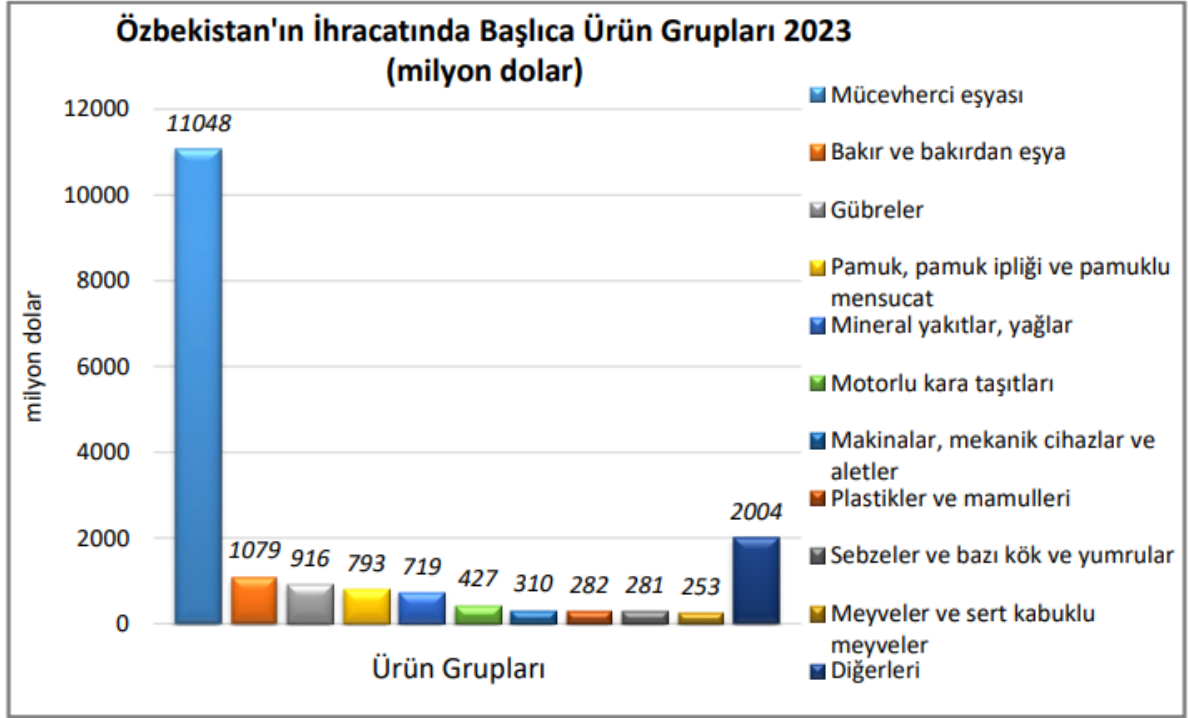
Kaynak: Trademap, Özbekistan Verileri

Özbekistan'ın 2023 yılı ihracatı 18 milyar dolar olmuştur. İhracat yaptığı başlıca ülkeler: İsviçre, İngiltere, Çin, Kazakistan ve Türkiye'dir. Ülkenin ihracatında Türkiye yaklaşık %7 paya sahiptir.

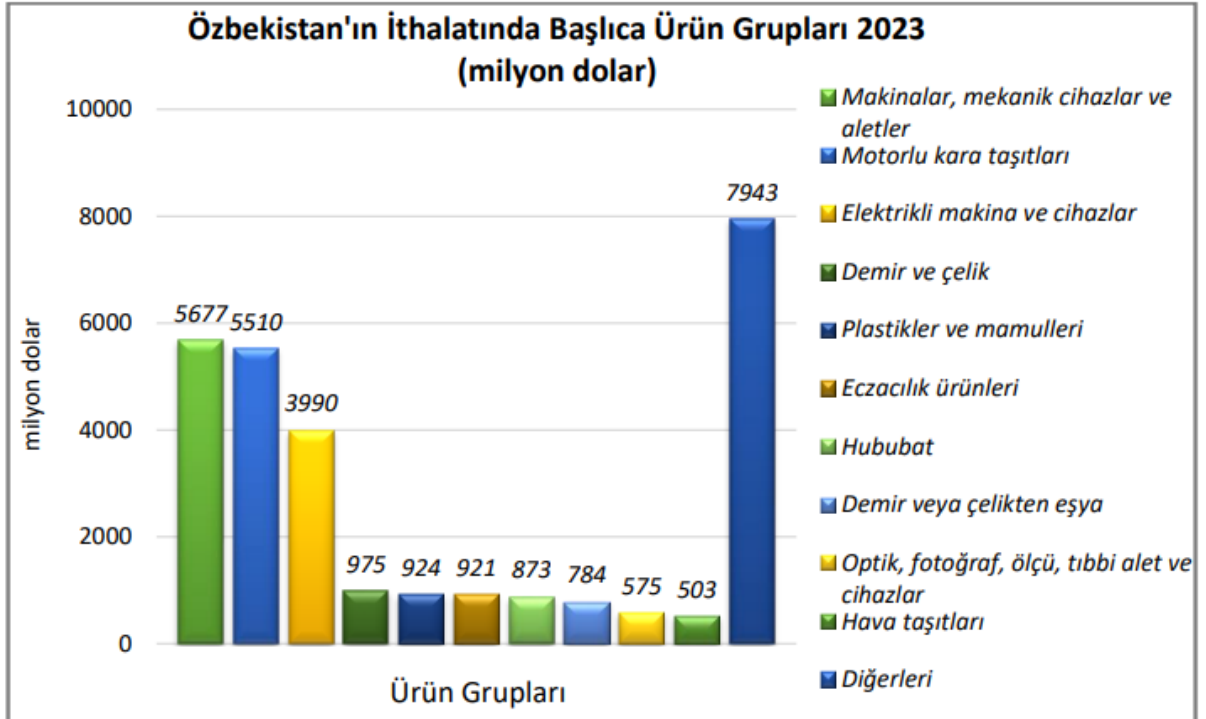
2023 yılında ülkenin ithalatı ise 29 milyar dolar olmuştur. İthalat yaptığı başlıca ülkeler sırasıyla Çin, Kazakistan, G. Kore, Türkiye ve Hong Kong'dur. Ülkenin ithalatında Türkiye yaklaşık %7 paya sahiptir.

2023 yılında ithal ettiği başlıca ürünler ise otomobiller; karayolu taşıtları için aksam ve parçalar; buğday ve mahlut; tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış) ve telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlardır.

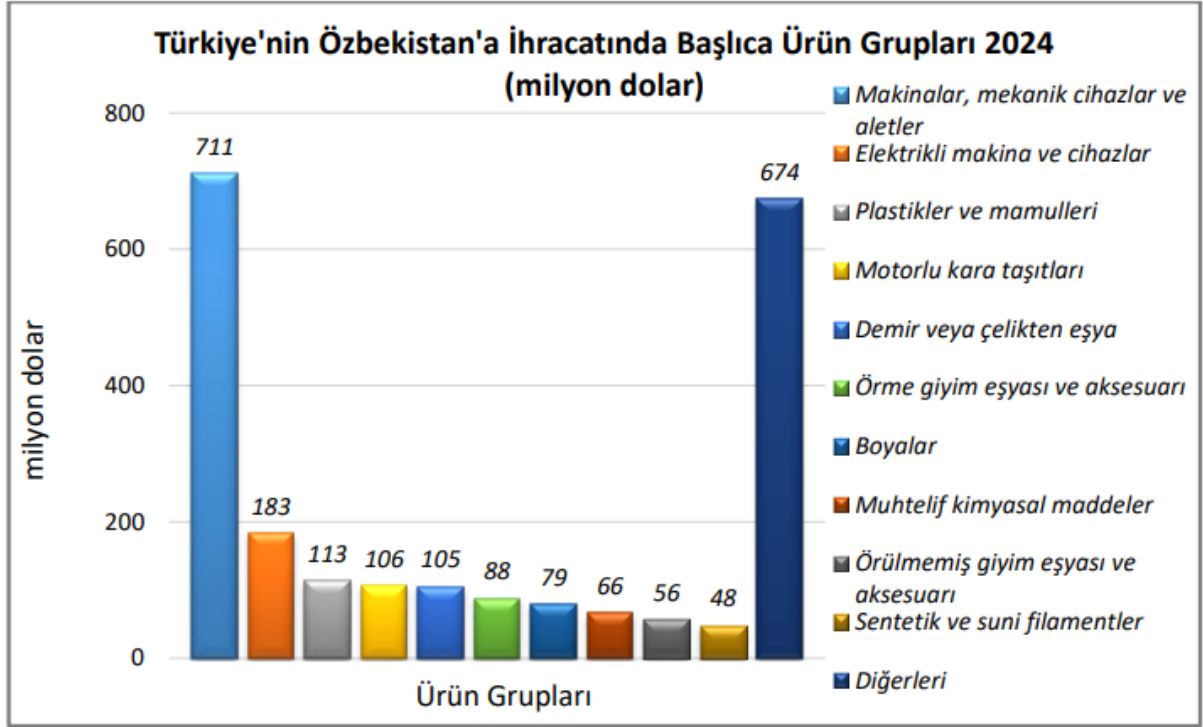
3. Özbekistan'ın Sektörlere Göre İhracatı

4. Özbekistan'ın Sektörlere Göre İthalatı

5. Türkiye'nin Özbekistan'a İhracatı

2024 yılında Türkiye'nin Özbekistan'a ihracatı 2,22 Milyar dolar, ithalatı ise 1,13 Milyar dolardır. Ticarete 1,1 Milyar dolar Dış Ticaret Fazlası gerçekleşmiştir.

Özbekistan'ın 2024 yılı toplam ithalatı dikkate alındığında, Türkiye'nin başlıca ihracat ürünleri Makinalar, Mekanik cihazlar ve aletler, Elektrikli makine ve cihazlar, plastikler ve mamülleri, Motorlu kara taşıtları, demir veya çelikten eşya olarak görülmektedir.

6. Özbekistan Yapı Malzemeleri Sektörü İthalatında En Fazla Payı Olan 5 Ülke

Exporters	2.020	2.021	2.022	2.023	2.024
Dünya	1.714.257	2.229.692	2.510.762	3.017.513	3.967.628
Rusya	472.850	791.232	890.393	886.331	1.773.272
Çin	380.908	423.592	565.165	979.186	1.181.481
Türkiye	181.092	292.130	261.166	274.544	329.616
Güney Kore	232.825	146.856	135.596	149.534	181.954
Kazakistan	128.230	123.097	99.262	144.162	172.916

Birim: 1000\$

7. Türkiye'nin Özbekistan'a Sektör İhracatları

GRUPAD	Ocak-Aralık 2023 KG	Ocak-Aralık 2023 USD	Ocak-Aralık 2024 KG	Ocak-Aralık 2024 USD	Değişim
İNŞAAT AKSAMI	9.936.600	25.518.121	19.461.644	44.005.179	72,45%
DİĞER METALLER VE EŞYA	4.875.533	28.813.418	3.991.622	23.484.603	-18,49%
ALÜMİNYUM VE ALÜMİNYUMDAN EŞYA	2.497.877	18.243.836	2.895.382	17.548.772	-3,81%
DİĞER EŞYA(ÖĞÜTÜCÜ BİLYALAR.KAFESLER. TEL SEPET.KUTU.MERDİVEN.BOBİN VB)	2.283.492	7.278.772	2.593.029	9.181.745	26,14%
DEMİR VE ÇELİK	4.437.166	10.218.380	5.251.116	7.972.294	-21,98%
DEPO.SARNIÇ.VARİL.FIÇI.KÜV.VB	696.351	6.859.965	675.717	4.554.904	-33,60%
BORULAR	2.403.267	5.949.194	2.160.101	4.290.615	-27,88%
SIKIŞTIRILMIŞ.SIVI GAZLAR İÇİN KAPLAR	2.012.428	7.402.855	2.023.451	4.140.085	-44,07%
BAKIR VE BAKIRDAN EŞYA	124.570	2.058.311	286.233	3.925.333	90,71%
VİDALAR. CİVATALAR. SOMUNLAR	805.749	4.864.697	644.216	3.788.627	-22,12%
DİĞER DEMİR ÇELİKTE EŞYA	459.416	1.422.733	835.701	2.217.555	55,87%
UZUN ÜRÜNLER	532.527	1.774.194	1.014.976	2.122.316	19,62%
BORU BAĞLANTI PARÇALARI	949.305	3.446.447	524.210	1.829.183	-46,93%
SOFRA VE MUTFAK EŞYASI	586.872	2.281.641	377.931	1.614.747	-29,23%
SOBALAR.MUTFAK SOBA VE OCAKLARI.BARBKÜ. MANGAL.GAZ OCAKLARI VE AKSAMLARI	362.695	1.961.724	350.392	1.607.524	-18,06%
SICAK HADDE MAMULLERİ	89.949	84.195	876.629	1.315.558	1462,52%
PASLANMAZ ÇELİK ÜRÜNLERİ	566.165	2.979.274	608.439	1.278.678	-57,08%
PROFİLLER	483.899	1.491.029	1.181.734	1.239.545	-16,87%
SAĞLIĞI KORUYUCU EŞYA(PASLANMAZ ÇELİKTE LAVABO.EVİYE VE KÜVETLER)	145.668	1.307.469	51.323	667.212	-48,97%
KAPLANMIŞ ÜRÜNLER	442.231	1.203.429	419.138	662.884	-44,92%
ÇUBUKLAR	1.648.509	1.746.239	588.403	612.927	-64,90%
YASSI ÜRÜNLER	107.548	168.812	221.037	347.732	105,99%
SOĞUK HADDE MAMULLERİ	204.867	223.755	122.146	123.127	-44,97%
KAPLANMAMIŞ ÜRÜNLER	64.228	66.001	136.925	115.710	75,31%
DEMİR ÇELİKTE DİĞER DÖKME EŞYA(DÜZ KAPAKLAR.VALF KUTULARI.ÖĞÜTÜCÜ BİLYALAR)	68.673	112.312	16.340	84.177	-25,05%
FİLMAŞİN	253.499	261.604	73.193	79.137	-69,75%
YARI MAMULLER	4.145	18.341	3.382	49.259	168,57%
HURDA. GRANÜL. TOZLAR	750	4.368	3.500	22.722	420,16%
PREFABRİK YAPILAR	0	0	12.100	12.000	-
TELLER	27.245	38.213	1.041	2.025	-94,70%
YARI MAMULLER	11.605	158.925	573	676	-99,57%
PİK DEMİR VE AYNALI DEMİR	0	0	0	0	-
DİĞER DEMİR-ÇELİK	0	0	0	0	-
Toplam	37.082.828	137.958.254	47.401.626	138.896.850	0,68%

Kaynak: OAİB verileri

Bu tablo, Türkiye'nin 2023 ve 2024 yıllarında Özbekistan'a gerçekleştirdiği ihracatı göstermektedir. Tablodaki veriler, Türkiye'nin ürün kategorilerinde gerçekleştirdiği ihracatın miktarını ve bu ihracatın dolar cinsinden değerini içermektedir.

Tabloya genel olarak baktığımızda, Türkiye'nin Özbekistan'a metal ürünleri ihracatının 2023 yılında 137,9 milyon dolarlık bir değere sahip olduğu ve bu rakamın 2024 yılında 138,8 Milyon dolara yükseldiği görülmektedir.

Tablodaki kategorilere daha yakından bakarsak, Türkiye'nin en büyük ihracat kaleminin "İnşaat aksamaları" kategorisi olduğunu görürüz. Bu kategori, 2023 yılında Türkiye'nin Özbekistan'a gerçekleştirdiği metal ürünleri ihracatının yaklaşık altıda birini oluştuyordu. 2024 yılında bu pay üçte 1 e kadar yükselmiştir.

Diğer kategorilerde ise Türkiye'nin Özbekistan'a gerçekleştirdiği ihracatı bazı kategorilerde (örneğin "Sıcak Hadde Mamülleri, Bakır ve Bakırdan Eşyalar") 2024 yılında Türkiye'nin Özbekistan'a gerçekleştirdiği ihracatın bir önceki yıla göre 2 kattan daha fazla arttığı görülmektedir.

Sonuç olarak, Türkiye'nin Özbekistan'a gerçekleştirdiği metal ürünleri ihracatı genel olarak artış göstermekle birlikte, sektör içindeki farklı kategoriler arasında dengelerin değiştiği görülmektedir.

8. OAİB'den Özbekistan'a Yapılan İhracatlar

GRUPAD	Ocak- Aralık 2023 KG	Ocak- Aralık 2023 USD	Ocak- Aralık 2024 KG	Ocak- Aralık 2024 USD	Değişim
İNŞAAT AKSAMI	1.099.115	2.954.636	6.193.969	13.682.850	363,10%
DİĞER METALLER VE EŞYA	141.853	1.802.479	180.698	2.343.937	30,04%
ALÜMİNYUM VE ALÜMİNYUMDAN EŞYA	311.429	2.875.716	422.265	2.227.470	-22,54%
DİĞER DEMİR ÇELİKTEN EŞYA	121.630	343.300	421.877	1.014.363	195,47%
DİĞER EŞYA(ÖĞÜTÜCÜ BİLYALAR.KAFESLER. TEL SEPET.KUTU.MERDİVEN.BOBİN VB)	397.906	1.327.129	252.920	891.458	-32,83%
DEMİR VE ÇELİK	584.690	1.429.132	552.979	790.285	-44,70%
DEPO.SARNIÇ.VARİL.FİÇİ.KÜV.VB.	172.476	4.238.043	154.657	731.049	-82,75%
SOFRA VE MUTFAK EŞYASI	300.616	908.894	174.784	569.471	-37,34%
BORU BAĞLANTI PARÇALARI	323.747	1.439.349	121.310	454.037	-68,46%
BORULAR	159.809	1.151.765	119.611	332.339	-71,15%
PROFİLLER	214.797	475.714	219.125	285.080	-40,07%
VİDALAR. CİVATALAR. SOMUNLAR	102.477	537.375	53.834	266.196	-50,46%
SIKIŞTIRILMIŞ.SIVI GAZLAR İÇİN KAPLAR	64.821	255.480	26.249	196.160	-23,22%
UZUN ÜRÜNLER	64.450	133.882	81.291	148.037	10,57%
SICAK HADDE MAMULLERİ	85.799	80.169	137.535	138.044	72,19%
SOBALAR.MUTFAK SOBA VE OCAKLARI.BARBKÜ. MANGAL.GAZ OCAKLARI VE AKSAMLARI	111.789	707.384	19.200	107.992	-84,73%
SAĞLIĞI KORUYUCU EŞYA(PASLANMAZ ÇELİKTEN LAVABO.EVİYE VE KÜVETLER)	13.675	199.259	7.202	94.316	-52,67%
KAPLANMIŞ ÜRÜNLER	147.812	603.545	60.009	82.772	-86,29%
PASLANMAZ ÇELİK ÜRÜNLERİ	15.747	64.452	46.380	69.795	8,29%
YASSI ÜRÜNLER	3.347	8.136	6.785	63.148	676,16%
BAKIR VE BAKIRDAN EŞYA	5.563	97.442	2.834	43.737	-55,11%
DEMİR ÇELİKTEN DİĞER DÖKME EŞYA(DÜZ KAPAKLAR.VALF KUTULARI.ÖĞÜTÜCÜ BİLYALAR)	318	7.513	2.082	7.886	4,96%
KAPLANMAMIŞ ÜRÜNLER	41.181	36.584	1.173	1.488	-95,93%
FİLMAŞIN	0	0	614	1.302	-
ÇUBUKLAR	1.341	5.154	40	538	-89,56%
YARI MAMULLER	6.115	7.687	28	82	-98,94%
HURDA. GRANÜL. TOZLAR	0	0	0	0	-
SOĞUK HADDE MAMULLERİ	173	260	0	0	-100,00%
TELLER	3.928	13.548	0	0	-100,00%
DİĞER DEMİR-ÇELİK	0	0	0	0	-
Toplam	4.496.602	21.704.027	9.259.451	24.543.829	13,08%

Kaynak: OAİB verileri

Tabloya baktığımızda, Ankara Demir ve Demir Dışı Metaller İhracatçıları Birliği üyelerinin 2024 yılında Özbekistan'a toplamda 9 bin tonluk mal satarak 24,5 milyon dolarlık ihracat gerçekleştirdiği görülüyor. En fazla ihracatın gerçekleştiği ürün grubu Türkiye genelinde olduğu gibi İnşaat Aksamları iken en fazla artışın izlendiği ürün grubu ise Yassı Ürünler olarak görülmektedir.

9. Vergi Oranları

Aşağıdaki tabloda Birliğimizin iştiğal alanına giren bazı GTİP'lere ait gümrük vergisi oranları paylaşılmıştır.

GTİP	Ürün Adı	Gümrük Vergisi %	Gümrük anlaşması
72	Demir ve Çelik	0,44	
73	Demir veya Çelikten Eşyalar	5,06	
74	Bakır ve Bakırdan Eşyalar	3,41	
75	Nikel ve Nikelden Eşya	0	
76	Alüminyum ve Alüminyumdan Eşya	4,81	
78	Kurşun ve Kurşundan Eşya	0	
79	Çinko ve Çinkodan Eşya	0	
81	Diğer Metaller	0	
82	El aletleri	9,63	
83	Diğer Metalden Eşyalar	5,81	